Region Stockholm

9
Yttrande över remiss - Budget för Region Stockholm 2023 m.m HSN 2022-0243

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Styrning och ekonomi
Gunilla De Geer

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-11-16

HSN 2022-0243

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Budget för Region Stockholm 2023 m.m

Ärendebeskrivning

Rotel 1 har den 9 november 2022 remitterat förslag till budget för Region Stockholm för 2023 samt planår 2024 och 2025 samt sju andra ärenden som kommer beslutas i samband med budget till hälso- och sjukvårdsnämnden.

I remissen ligger att roteln vill ha remissinstansernas synpunkter på förslagen inför beslut i regionfullmäktige. Budgeten och övriga remitterade ärenden kommer att behandlas vid regionfullmäktiges sammanträde den 6 december 2022. Remisstiden sträcker sig till den 21 november 2022.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Bilaga 1
Budget för Region Stockholm 2023, (RS 2022–0123)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande antas som nämndens yttrande och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Ärendet justeras omedelbart

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Förslaget till budget för Region Stockholm 2023 innehåller förslag till ny inriktning för hälso-och sjukvården. En omfattande reformagenda föreslås för den kommande mandatperioden. Ökad behovsstyrning ges högsta prioritet. Översyner och genomlysningar av bland annat vårdstruktur, uppdrag och avtalsformer anbefalls på en lång rad områden. Vidare innehåller budgeten förslag om att tillsätta en parlamentarisk utredning om styrningen av den egenägda vårdproduktionen för att få på plats en ny styrmodell. Utredningen ska även undersöka effekten av en avbolagisering av de egenägda akutsjukhusen samt överväga alternativ till den nuvarande beställar-utförarmodellen samt se över om styrningen kan kompletteras med en geografisk nivåstrukturering.

Eftersom år 2022 är ett valår utgör föreliggande yttrande första steget för hälso- och sjukvårdsnämnden i budgetprocessen för 2023. Nästa steg, efter fullmäktiges beslut om budget för 2023, blir framtagandet av verksamhetsplanen som kommer att föreläggas nämnden för beslut i januari 2023.

Remissen innehåller förutom förslaget till budget, i likhet med tidigare år, ett antal ärenden som är avsedda att bli föremål för fullmäktiges behandling. Förvaltningens yttrande innefattar även överväganden gällande några av dessa.

Överväganden
Budgetförslaget innebär att regionen budgeterar för negativt resultat för åren 2023 och 2024. Orsaker till detta utgörs bland annat av att avgiften till kommunalekonomiska utjämningssystemet ökar, statsbidragen minskar och att inflationen är den högsta på 30 år. Detta beskrivs i förslaget enligt nedan:

”Den svåra situationen understryker vikten av tydliga prioriteringar och ansvarsfulla strukturella förändringar som stärker resultatet i samtliga verksamheter och möjliggör en ekonomi i balans från 2025. Det krävs ekonomiska marginaler för att upprätthålla och utveckla en robust och pålitlig hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Om åtgärder inte vidtas i närtid kommer underskotten att öka med risk för att kraftiga nedskärningar i verksamheten behöver göras på några års sikt.

Förvaltningen tolkar ovanstående som ett tydligt uppdrag åt nämnderna att strama åt i närtid. Vidare framgår av remissen att ”samtliga nämnder och bolag under 2023 ska genomföra verksamhetsförändringar som effektiviserar verksamheten så att medel kan frigöras från administration

och byråkrati till kärnverksamheten". Region Stockholms finanser ska noggrant genomlysas för att säkerställa en hållbar ekonomisk utveckling. Detta kan till exempel innebära samordning, automatisering av processer eller andra digitaliseringsinsatser. Medel ska även riktas till att öka den interna kompetensen och minska konsultberoendet.

Ovanstående i kombination med de uppdrag som lämnas till såväl nämnden regionstyrelsen som till övriga nämnder gör att förvaltningen instämmer i budgetens slutsats att det kommer att ställas omfattande krav på gemensam planering, prioritering och samordning av regionens samtliga kommande verksamhetsplaner. Förvaltningen konstaterar, i likhet vad som framgår av budgetförslaget, att det kommande året med den högsta löne- och prisutvecklingen sedan 1991 och ett vikande konjunkturläge, kommer att kräva tuffa prioriteringar i Region Stockholms samtliga verksamheter.

De totala anslagen för primärvårdsnämnden (PVN) och hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) motsvarar en uppräkning jämfört med 2022 års anslag med fyra procent. Vårdens kunskapsstyrningsnämnds (VKN) anslag har inkluderats och utöver detta ges en engångsförstärkning på 433 miljoner kronor. Sammantaget motsvarar detta ökade anslag om 3814 miljoner kronor för HSN och PVN, varav tidigare anslag VKN utgör 559 miljoner kronor. HSN uppdras att höja den sammantagna ersättningen inom ramen för sjukhusavtalen med 4,0 procent vilket motsvarar 971 miljoner kronor. PVN uppdras att utöka ersättning till vårdval husläkarmottagning med 5,0 procent vilket motsvarar 355 miljoner kronor. Resterande anslagsökning, 1929 miljoner kronor, motsvarar 2,7 procent i generell anslagsökning.

Förvaltningen konstaterar att regionstyrelsen, i nära samverkan och dialog med nämnder och bolag, uppdras att ta fram ett förslag till en ny målstruktur och modell för målstyrning. Vidare uppdras regionstyrelsen att, i dialog med nämnder och bolag, se över samtliga gällande styrande dokument och återkomma med ett förslag på vilka styrande dokument som kan upphöra att gälla, alternativt slås ihop. I sammanhanget ges även uppdrag om att uppdatera Region Stockholms riktlinje för investeringar i syfte att åstadkomma bättre styrning och kontroll. Förvaltningen utgår ifrån att detta gäller såväl regionövergripande som förvaltningsspecifika styrdokument varav några har mycket stor bäring på nämndens mål och strategier. Förvaltningen välkomnar dessa initiativ men vill, vad gäller investeringar, ta tillfället i akt att påpeka vikten av det tydliggörs vilka roller och ansvar regionens olika aktörer har i investeringsprocessen.

Förvaltningen vill också passa på att aktualisera de förslag till nya och uppdaterade indikatorer som under våren 2022 utarbetades av förvaltningen, underhandslevererades till regionledningskontoret och där beslut är utestående, se bilaga 1. Förvaltningen föreslår att dessa indikatorer inarbetas i Region Stockholms budget för 2023 (2024-2025) och därmed blir gällande från 1 januari 2023.

Det nyvalda regionfullmäktige har i november fattat beslut om förändrad politisk organisation för åren 2023–2026. Beslutet innebär, bland annat, att Vårdens kunskapsstyrningsnämnd (VKN) upphör vid kommande årsskifte. Beslutet innebär även att en del utskott och beredningar tillkommer medan andra upphör. Av förslaget till reglemente framgår att HSN övertar ansvaret för kunskapsstyrningsorganisationen inom Region Stockholms hälso- och sjukvård och tandvård. Beslutet innebär också att en ny nämnd, primärvårdsnämnden, nyinrättas. Enligt förslaget till reglemente föreslås HSN tillhandahålla förvaltningsstöd åt primärvårdsnämnden.

Budgetförslaget innehåller även förslag till återkallande av en rad tidigare givna uppdrag från regionfullmäktige till HSN och VKN. Enligt budget 2023 innebär återkallande av ett uppdrag att uppdraget ska avslutas i samband med Budget 2023 för Region Stockholm. Förvaltningen önskar i sammanhanget även uppmärksamma frågan om de tidigare givna nämnduppdrag som ligger på respektive nämnd. Ett ställningstagande till återkallande eller fortsättning av dessa uppdrag bör göras av HSN och PVN då verksamhetsplanerna beslutas.

Som framhållits ovan speglar förslaget till budget en förändrad inriktning för hälso-och sjukvården. Den föreslagna reformagendan innehåller en delvis omläggning av de mål, strategier och inriktning som förvaltningen arbetat utifrån under ett antal mandatperioder. Vissa av de beslutsmeningar som föreslås innebär nytt vägval, andra i sin tur innebär en fortsättning och/eller utvidgning av redan pågående arbete.

Förvaltningen noterar att det *utöver* de specifika uppdrag till nämnden som formulerats i beslutsmeningar även finns skrivningar i budgettexterna som innehåller viljeyttringar och/eller ambitionshöjningar som ska förverkligas senare inom budget- eller mandatperioden. Inför ett genomförande krävs att både utredningsresurser och finansiella resurser kan frigöras och allokeras för dessa ändamål.

I sammanhanget konstaterar förvaltningen att inriktningen att frigöra resurser från administration till vårdens kärnverksamhet, liksom budgetutrymmet, sannolikt kräver en besparing av personella resurser vid hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Då förvaltningen nyligen 2020–2021 realiserat en tioprocentig reduktion av personal kommer personella resurser vara gränssättande för förvaltningens samlade utredningskapacitet och för den löpande förvaltningen. Samtidigt bedömer förvaltningen att det i förslaget till budget även finns förslag på inriktning som ökar ambitionen när det avser administration, t ex ökade ambitioner avseende den löpande verksamhetsuppföljningen samt den mer riktade fördjupade uppföljningen. Således kommer en samlad prioritering krävas i syfte att allokera de samlade personella resurser som finns att tillgå för uppdrag och utredningar för HSN och primärvårdsnämndens räkning.

I budgeten ges uppdrag till regionstyrelsen att tillsätta en parlamentarisk utredning av styrningen av den egenägda vårdproduktionen för att få på plats en ny styrmodell, inklusive styrelsesammansättning. Enligt budgetförslaget ska utredningen även överväga alternativ till den nuvarande beställar-utförarmodellen. Förvaltningen konstaterar att den nyligen avslutade långtidsutredningen innehåller en diskussion och problematisering av de utmaningar av den framtida styrningen som hälso- och sjukvården står inför. Innehållet i flertalet av de fokusområden som tas upp i långtidsutredningen har givits en framträdande plats i förslaget till budget. Utredningen bör därför kunna utföra ett underlag vid framtagande av direktiv för den tänkta utredningen.

När det gäller de specifika ärendena som ingår i budgetremissen och som kan anses har särskild bäring på nämnden har förvaltningen berett dessa och bedömer att de förslag och överväganden som ingår i nedanstående ärenden ligger väl i linje med förvaltningens tankar. Detta gäller ”Förslag till inköpskategorier och fördelning av kategoriansvar” (RS 2021–0255), ”Upphandling av nytt huvudjournalsystem och successiv utveckling av vårddatalager ” (RS 2022–0608), ”Plan för verksamhet och ekonomi 2023 samt plan för 2024–2025 för Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling” (RS 2022–0321). Förvaltningen har heller ingen synpunkt på ”Beslut om hemställan att utreda förutsättningarna för etablering av nya närakuter i Skärholmen respektive Jakobsberg” (RS 2022–0531). Gällande övriga ärenden har förvaltningen inget att invända.

Under mandatperioden ska en uppdaterad framtidsplan för hälso- och sjukvården tas fram. Hälso- och sjukvårdsnämnden uppdras att utvärdera Framtidsplanen för att skapa underlag för att ta fram en reviderad plan som

gäller från 2025. Målbilden för en ny framtidsplan ska vara en behovsstyrd och kostnadseffektiv hälso- och sjukvård. Förvaltningen önskar här framhålla att delar av ett sådant arbete redan inletts. Inte minst önskar förvaltningen framhålla det arbete som bedrivs inom kunskapsstyrningen och de mål- och insatsplaner som årligen arbetas fram inom regionala programområden. Dessa bidrar till att säkerställa att medicinskt baserade prioriteringsmekanismer används inom respektive verksamhetsområde och att prioriteringar baseras på hälsoekonomiska bedömningar.

Regionstyrelsen uppdras att, i samråd med berörda nämnder och bolag, utreda metoder för att underlätta för idéburen hälso- och sjukvård samt i högre utsträckning tillämpa den nya lagstiftningen om idéburen välfärd. När det gäller det senare uppdraget, tillämpningen av den nya lagstiftningen, tolkar förvaltningen detta som ett vårdbeställarstrategiskt uppdrag. Detta uppdrag skulle kunna omfördelas till HSN, då hälso- och sjukvårdsförvaltningen ansvarar för att planera vårdbeställningar utifrån befolkningens behov av vård.

Sammanfattningsvis avslutar förvaltningen med att konstatera att förvaltningens arbete, även fortsättningsvis, kommer att ha ett starkt fokus på att förverkliga den politiskt beslutade inriktningen för hälso- och sjukvården. Samtidigt kan konstateras att omvärldsfaktorer och konjunkturläge kan väntas ha stor påverkan på regionens samlade möjligheter och insatser att erbjuda en god hälso- och sjukvård. Extra varsam hushållning med samtliga våra resurser, såväl ekonomiska som personella, kommer att vara nödvändig.

Givet ovanstående önskar förvaltningen anmäla att den i närtid avser att återkomma med mer detaljerade synpunkter, såsom i kommande ärenden och beslut om verksamhetsplan (planeras till januari 2023) samt eventuellt i det kommande avstämningsärende som det refereras till i förslaget till budget (planerat till feb 2023).

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Sara Pütsep
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till

Regionstyrelsen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-11-16

Bilaga 1: Förslag till förändring av indikatorer i Budget 2023 (2024-2025)

Förslag på justerade indikatorer

Namn på indikator	Status	Ersätter	Vem mäter	Mål 2023	Mål 2024	Mål 2025	Motivering från översyn våren 2022
Antal inkomna ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	Införas	*Effektiv vård:* Antal avslutade ärenden i 1177 Vårdguidens e-tjänster per 1 000 invånare och månad	HSN	75	80	83	Bedöms vara mer relevant att mäta patienternas efterfrågan på tjänster i 1177 än vårdgivarnas respons på efterfrågan. Förslag därför att skifta fokus på denna indikator.
Andel vårdgivare där minst 75% av medarbetarna har genomgått handledarutbildning.	Införas		HSN	≥ 80 %	≥ 80 %	≥ 80 %	Synliggöra utbildningsuppdraget. Följa upp att verksamheterna har rätt kompetens för utbildnings-uppdraget. Handledar-kompetens har betydelse för kvaliteten på lärandet under VIL/klinisk utbildning.
Andel av patienter som har ett stort förtroende för vården	Införas	Andel av länets invånare som har ett stort förtroende för vården	HSN	81 %	81 %	81 %	Indikatorn består av ett antal olika aspekter, bland annat extern påverkan, som HSN inte kan påverka. Därför bör indikatorn brytas ner och enbart de aspekter av förtroendet som HSN har möjlighet att påverka mätas.
Vård i rätt tid: Andel patienter som vistas högst 4 timmar på akutmottagning	Utgå		Utgå för samtliga enheter som mäter	≥ 50 %	≥ 55 %	≥ 60 %	Indikatorn fångar inte med precision varken tillgängligheten på akutmottagningar eller kvaliteten inom det akuta omhänder-tagandet. Därför föreslås att indikatorn utgår. Eventuellt kan ett uppdrag ges att utveckla ny indikator för att följa upp någon aspekt inom det akuta omhändertagandet.